

Iva Bittová

Česká zpěvačka, houslistka, skladatelka, herečka. Narodila se 22. července 1958 v Bruntále. Vyrůstla v hudební rodině a často doprovázela svého otce, skladatele a multiinstrumentalistu Kolomana Bitta. Ve čtrnácti letech přestala hrát na housle a matka, zpěvačka a učitelka sboru, ji zapsala na studium herectví na Brněnské konzervatoři. V roce 1978 se Bittová stala členkou divadla Husa na provázku. V roce 1982 odešla z divadla a znovu začala studovat housle pod vedením Rudolfa Šťastného z Moravského smyčcového kvarteta. Svou divadelní profesionalitu, improvizáční schopnosti a čistotu tónu rozvinula do jedinečného stylu, kombinujíc hlas s houslemi. Její rozšířená vokalizační technika udivovala posluchače. V roce 1985 začala spolupracovat s Pavlem Fajtem, bubeníkem brněnské alternativní kapely Dunaj.

V osmdesátých letech a na počátku devadesátých let se stala hvězdou světové experimentální hudby a spolupracovala s mezinárodně uznávanými hudebními umělci, jako jsou Fred Frith, Tom Cora, Chris Cutler

a David Moss. Vrcholem tohoto období bylo dvojalbum *Bílé Inferno* (Indies, 1997) s kytaristou Vladimírem Václavkem.

Současně Bittová rozšířila svůj repertoár s klasickými houslovými a vokálními interpretacemi Bély Bartóka a Leoše Janáčka. Spolupráce se skladatelem Vladimírem Godárem vyústila v album *Mater* (ECM 2007). V roce 2005 mělo v Carnegie Hall premiéru album *Elida*, natočené s Bang on Can All-Stars Orchestra. Mezi její další projekty patří filmová hudba, založení Čikori, spolupráce s techno DJem Javasem, Pražskou, Ostravskou a Košickou filharmonií, holandskými Blazers Ensemble, jazzovým basistou Georgem Mrazem, ambientním skladatelem a DJem Susumu Yokotou. Také zpívala roli Donny Elvíry v opeře *Don Juan v Praze*, která měla premiéru v Bard SummerScape v roce 2003.

V roce 2007 se Bittová se svým synem, hudebníkem Antonínem Fajtem (nar. 1991), přestěhovala z Lelekovic u Brna, kde žila v letech 1990–2016, do Hudson Valley v severním New Yorku. Často se vrací na vystoupení do Evropy. V roce 2015 získala bakalářský titul v oboru muzikologie na Masarykově univerzitě v Brně a čeká ji státnice na magisterském studiu na Katedře hudební vědy.

Mezi její úspěchy patří řada ocenění – za herectví, desky roku, zpěvačku roku a živý televizní přenos na státní oslavě ČR s hlavami států, jako byli Havel, Bush Jr, Kohl a Thatcherová, v publiku.

Je pravda, co se proslýchá, totiž že jsi nastoupila do doktorského programu na Masarykově univerzitě? Na jaké téma?

Odevzdala jsem magisterskou diplomovou práci. Tématem byla kritická edice *Mše in C* od italského skladatele Luca Antonia Predieriho.

Tisíce talentovaných děvčat studuje hudbu a pak většinou někam zmizí. Proč myslíš, že to tak je?

Zřejmě nemizí, ale hledají samy sebe, impulzy, lásku, inspiraci. Není to vůbec jednoduché, pro žádnou z nás. Já se obětovala hudbě, protože jsem zjistila, že to je to nejcennější, co mohu dát sobě a ostatním. Když dostaneš do vínku dar v podobě talentu, pak jej musíš přijmout a pracovat na něm do posledního dechu. Je to posláním.

Myslíš, že existuje nějaká esenciální ženská kvalita v kreativě, nebo myslíš, že kreativita je androgynní, že nemá pohlaví?

Až nastane metamorfóza v podstatě lidské bytosti a ta se stane robotem, pak to bude otázka na místě. Zatím je ještě naprosto kreativita nabitá sexualitou, a to považuji za správné!

Teorie říkají, že se ženský a mužský kreativní svět v mnohém prolínají, ale pak je tam jakási „divoká zóna“, která je specificky ženská, nebo mužská. Takže žena má tvořit svým tělem, to je to obohacení kultury. Souhlasíš?

Souhlasím s divokou zónou, idiosynchronizací obou pohlaví, svoji ženskost zvýrazňujeme tím, že se s ní ztotožňujeme, ale já zastávám názor, že ta vyplave na povrch naprosto spontánně a nemá se to brát jako primární zdroj.

Myslíš, že by ženy měly vědomě usilovat o vytváření hudby, která je odlišná od mužské tvorby?

O tom takto nepřemýšlím, jsem jen ráda, když si občas uvědomím, jak někdo ve své tvorbě vyzařuje erotikou a výrazným talentem, a přitom působí zcela přirozeně.

Tvoje písně jsou ženské, je to inovativní přínos. Znamená to pro tebe vědomé úsilí, něco zvláštního?

Ta ženskost je slyšet právě proto, že jsem žena a miluji své ženství, ale není to něco, o čem bych přemýšlela. Zde pracuje instinkt, intuice a vzdělání. Je tam spíše úsilí se vyjádřit správně, přímo a bez vytváření image. Uvědomuji si, že jsem ve své expresi a komunikaci nahá.

Jak ovlivňuje tvoji kreativní práci spiritualita? Je „já někdo jiný“, jak říká Rimbaud, prochází tebou tvůrčí proud odjinud?

Naprosto, ale o tom se těžko hovoří. Ani moje maminka o tom nechce mluvit a je to pro ni jakási zátěž. Ví, že takových lidí je mnoho a já je nemohu přesvědčovat. Pociťuji to hlavně v tom, jak posluchači moji tvorbu přijímají. Někteří se i zaleknou. V každém případě mám „otevřené okno“ a inhaluji to, co přichází z druhé strany planety a naopak.

Jakého textu, který se objevil v tvé tvorbě, si ceníš nejvíc a proč?

Žádné nejvíc nemám, všechny mají svůj osobitý příběh.

Jaké máš oblíbené muzikantky nebo ženské vzory vůbec?

Stejná odpověď, ale momentálně Mary Shelley a její *Frankenstein*. Připravuji skladbu na toto téma a to, co ona ve svých sedmnácti letech vložila do své knihy, mě opravdu fascinuje.

Letos budete stejně jako loni vystupovat s Monikou Načevou a Lenkou Dusilovou, jak to funguje? Je vaše spolupráce založena na nějakém hlubším porozumění či přátelství?

Na zkouškách okamžitě nastalo souznění a opravdu skvělá chemie. Ta napomohla tomu, že si chceme předávat své zkušenosti, energetické vlny, ženskou vůni tvoření.

Všechny tři máme nelehkou cestu životem, vůbec o tom nemluvíme, ale to, že nyní spolu budeme hrát, nás vlastně hodně posílí právě v tom ženském snažení a nelehkém úkolu být žena, matka, manželka a umělkyně v jedné osobě.

**Jsi asi jediná, která opravdu dokázala proniknout v zahraničí.
V čem myslíš, že to spočívá?**

Nepřemýšlím o tom, jen jdu stále za tím, co vím, že mne posílí, že se něco nového v životě naučím. Mám štěstí zřejmě v tom, že mne oslovují úžasní lidé, a jejich nabídky přijímám a zpracuji.

**Setkala ses někdy se sexismem, se zesměšňováním, pokřikováním publika?
Předpokládám, že v tvém typu hudby se to neobjevuje...
nebo přece jen něco?**

Nevím o tom, neměla jsem vlastně nikdy takovou zkušenost, ale to je právě asi proto, že jsem tu ženskost na první pohled nezdůrazňovala.

**Zlepšuje se situace žen, myslím především ve svobodě sebevyjádření,
ale i v obecné rovině, tak jak jsi ji zažila během svého života?**

To je moc složitá otázka. Já jsem totiž nikdy nepocítila to, že jako žena se nemohu svobodně vyjadřovat. Je pravda, že hudba mi dala ten největší kredit – svobodu.

Je pravda, že od počátku se říkalo, co ta Bittová dělá, vždyť ona jen křičí! To je asi to, jak jsem si tu svoji existenci ženy umělkyně musela opravdu dočista „vyrvat“.

Feminismu nerozumím, čtu, poslouchám a vnímám lidi obou pohlaví stejně, a vždy je to o tom, jak silně a správně si každý obhájí tu svoji podstatu nelehkého bytí na tomto světě.

